

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖLLE

Asia: Valtakunnallisen yliopistojen psykoterapeuttikoulutusconsortion lausunto opetus- ja kulttuuriministeriön luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta (säännökset erikoistumiskoulutuksista)

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi yliopistolakiin ja ammattikorkeakoululakiin säännökset erikoistumiskoulutuksista. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen erikoistumiskoulutukset olisivat korkeakoulututkinnon suorittaneille ja jo työelämässä toimineille suunnattuja ammatillista kehittymistä ja erikoistumista edistäviä koulutuksia.

Tukikannanotto:

EFPP Suomen kansallinen verkosto ry* tukee Valtakunnallisen yliopistojen psykoterapeuttikoulutusconsortion lausuntoa (16.6.2014), jonka mukaan *psykoterapeuttikoulutus tulisi järjestää esityksen mukaisena erikoistumiskoulutuksena ja psykoterapeuttikoulutuksen asema koulutusjärjestelmässä muutettaisiin nykyisestä täydennyskoulutuksesta erikoistumiskoulutukseksi.*

Valviran valtioneuvoston asetuksen 1120/2010 2a §:n perusteella myöntämän psykoterapeutin nimikesuojatun ammattinimikkeen käyttämisen edellytyksenä on yliopiston tai yliopiston yhdessä muun kouluttajaorganisaation kanssa järjestämä psykoterapeuttikoulutus.

Koulutukseen hyväksymisen edellytyksenä on soveltuva sosiaali- tai terveysalan korkeakoulututkinto. Psykoterapeuttikoulutus on näin ollen työelämässä toimivien sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilöiden erikoistumiskoulutusta.

Psykoterapeuttikoulutuksen aseman muuttaminen koulutusjärjestelmässä täydennyskoulutuksesta erikoistumiskoulutukseksi ei muodostaisi estettä sille, että se toimisi valtioneuvoston asetuksen 1120/2010 2a §:n tarkoittamana, Valviran ammattinimikkeen käyttöoikeuden myöntämisen edellytyksenä olevana koulutuksena.

Asetus 1120/2010 ei sinänsä velvoita yliopistoja järjestämään psykoterapeuttikoulutusta, mutta käytännössä yliopistot vastaavat psykoterapeuttikoulutuksista ja psykoterapeuttien saatavuudesta. Opetushallinnon säännösten puuttuessa psykoterapeuttikoulutukset toteutetaan maksullisina täydennyskoulutuksina. Tästä on seurannut mm. seuraavia ongelmia:

- Yliopistojen määräämät kustannusperusteiset koulutusmaksut ovat opiskelijoille kohtuuttoman korkeat.
- Siitä huolimatta, että koulutus on täydennyskoulutusta, on KHO katsonut koulutuksesta aiheutuneet kustannukset verotuksessa vähennyskelvottomiksi elantomenoiksi koulutuksen johtaessa uuden ammattinimikkeen käyttöoikeuteen. Samalla kuitenkin koulutuksen arvolisäverottomuus on epävarma.
- Edellä mainituista seikoista johtuen on vaara, että psykoterapeuttikoulutukseen soveltuvat ja sitä haluavat henkilöt eivät voi siihen osallistua kustannusten noustessa liian korkeiksi. Soveltuvat hakijat ovat näin ollen taloudellisista syistä eriarvoisessa asemassa.

OKM:n esityksessä on koulutusmaksun suuruudeksi ehdotettu enintään 80 euroa opintopistettä kohden. Tämä mahdollistaisi kohtuulliset opiskelijakohtaiset koulutusmaksut. Kuten Valtakunnallinen yliopistojen psykoterapeuttikoulutusconsortio esittää, on kuitenkin ilmeistä, ettei erikoistumiskoulutuksen toteuttamiseksi ehdotettu yliopistojen perusrahoituksen lisääminen olisi riittävä vastaamaan koulutuksen kustannusvaikutuksia. Sen takia olisi ensisijaisen tärkeää, että myös STM:n hallinnonalalta kohdennettaisiin rahoitusta psykoterapeuttikoulutukseen.

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt ovat merkittävin työkyvyttömyyseläkkeelle jäämisen syy ja niiden vuoksi maksetaan eniten sairauspäivärahoja Suomessa: vuonna 2012 alkaneista sairauseläkkeistä 44,3 % johtui mielenterveysongelmista, ja niiden vuoksi maksettiin 21% kaikista Kelan maksamista sairauspäivärahoista. (Kelan tilastollinen vuosikirja 2012.) Monimuotoisissa tieteellisissä tutkimuksissa on osoitettu, että psykoanalyttinen psykoterapia auttaa hyvin mielenterveyshäiriöissä ja siten työkyvyn ylläpitämisessä ja paranemisessa (esim. Helsingin psykoterapiatutkimus). Tämän vuoksi psykoanalyttisen psykoterapian saatavuus tulee turvata, jotta mielenterveysongelmien vuoksi eläköityvien ja sairauspäivärahaa saavien määrä saataisiin vähenemään. On tärkeää, että maassamme koulutetaan riittävästi psykoanalyttisia psykoterapeutteja. Yksityisesti saatavan psykoanalyttisen psykoterapian lisäksi julkisessa terveydenhuollossa tulisi olla psykoanalyttisen psykoterapeuttikoulutuksen saaneita työntekijöitä, jotta he voisivat ainakin arvioida potilaiden soveltuvuutta psykoanalyttiseen psykoterapiaan ja ohjata heitä siihen.

Psykoterapeuttikoulutuksen järjestäminen erikoistumiskoulutuksena ja psykoterapeuttikoulutuksen aseman muuttaminen koulutusjärjestelmässä nykyisestä täydennyskoulutuksesta

erikoistumiskoulutukseksi sekä koulutusmaksun suuruuden saaminen enintään 80 euroksi opintopistettä kohden mahdollistaisivat nykyistä paremmin psykoterapeuttikoulutuksen suorittaneiden riittävän määrän ja siten psykoterapiapalvelujen riittävän saatavuuden Suomessa.

Yksittäisille opiskelijoille kohdentuvat taloudelliset helpotukset, jotka seuraisivat psykoterapeuttikoulutuksen aseman muuttamisesta täydennyskoulutuksesta erikoistumiskoulutukseksi, tulisi voida ulottaa koskemaan myös jo nyt yliopistojen järjestämissä psykoterapeuttikoulutuksissa opiskelevia henkilöitä.

Helsingissä 30.7.2014

EFPP Suomen kansallinen verkosto ry:n hallitus

Kirsi Huttula
puheenjohtaja

Marja Lindqvist
varapuheenjohtaja

Helga Hagman
kokoussihteeri

Arja Huttunen
tiedotusvastaava

Jukka Aaltonen
tutkimusvastaava

Arja Kuisma
koulutussihteeri

Sanna Aavaluoma
jäsen

Aila Kauranen
jäsen

*The European Federation for Psychoanalytic Psychotherapy in the Public Sector - Suomen kansallinen verkosto ry - Finlands nationella nätverk rf on psykoanalyttistä psykoterapiakoulutusta antavien yhteisöjen ja niiden kouluttamien psykoterapeuttien yhdistys, johon kuuluu tällä hetkellä 17 jäsenyhdistystä. Sen tarkoituksena on edistää ja kehittää psykoanalyttistä psykoterapiaa Suomessa. (Ks. <http://www.efpp-finland.org/>)